

Wskazówki do symulacji losowych - Julia

Obliczenia wektorowe

```
In [3]: # \w Julii obliczenia wektorowe są uniwersalne
# ważne tylko, aby dane i wyniki trzymać w tablicach

X = zeros(1000) # alokujemy 1000 miejsc, wpisujemy zera

# po czym wpisać w nie nasze wyniki w pętli

for k in eachindex(X) # lub k in 1:1000
    X[k] = rand()^2 # jakiś nasz algorytm
end
```

W Julii zamiast pisać pętle każdą funkcję można aplikować wektorowo operatorem broadcast. Zastosowanie tego operatora gwarantuje, że obliczenia będą wykonane w efektywny wektorowy sposób.

```
In [4]: # w przypadku operatorów matematycznych piszę kropkę przed nazwą operatora

X = rand(10)

X .^ 2 # kwadraty zmiennych U(0,1)
```

```
Out[4]: 10-element Vector{Float64}:
 0.4657813260803594
 0.07655292853861115
 0.0014546456611251922
 0.0008775953423528072
 0.009062686802312312
 0.11580240566092093
 0.427177077949781
 0.6236412497695525
 0.9044180137077649
 0.04968622463830999
```

```
In [5]: # w przypadku funkcji używających nawiasu piszemy kropkę po nazwie funkcji

f(x) = 2x + 3

f.([1,2,3,4])
```

```
Out[5]: 4-element Vector{Int64}:
 5
 7
 9
11
```

```
In [6]: # działa dla wszystkich funkcji
```

```
function g(x)
    while x < 10
        x *= 2
    end
    return x
end

g.(rand(1,10))
```

```
Out[6]: 1x10 Matrix{Float64}:
 10.1578  10.2891  13.4613  14.9376  ...  17.3047  10.4294  15.6532  11.9504
```

Zmienne losowe

```
In [7]: # rand generuje  $U(0,1)$  w zadanej ilości
rand(10) # 10 zmiennych  $U(0,1)$ 
rand(10,10) # macierz 10x10 zmiennych  $U(0,1)$ 
```

```
Out[7]: 10x10 Matrix{Float64}:
 0.714424  0.107277  0.023754  0.14788  ...  0.956433  0.272106  0.634639
 0.132071  0.272922  0.426372  0.76402  ...  0.0237119  0.484076  0.316232
 0.472412  0.737795  0.113601  0.0690979  ...  0.662269  0.0609009  0.815332
 0.294468  0.0818744  0.464133  0.589587  ...  0.326444  0.935684  0.251506
 0.0280226  0.371029  0.240328  0.935223  ...  0.789155  0.834234  0.140401
 0.69639  0.830793  0.370047  0.0861471  ...  0.376489  0.362567  0.149191
 0.473306  0.599815  0.615452  0.238235  ...  0.960209  0.98863  0.841521
 0.739214  0.476575  0.380537  0.145832  ...  0.99207  0.0407965  0.113724
 0.225077  0.89972  0.958558  0.19461  ...  0.185357  0.140557  0.302649
 0.379523  0.907296  0.799218  0.776494  ...  0.121692  0.552155  0.576262
```

```
In [8]: # randn generuje  $N(0,1)$  w zadanej ilości
randn() # 1 zmienna  $N(0,1)$ 
rand(1,10) # macierz 1x10 zmiennych  $N(0,1)$  (tzn. pojedynczy wiersz macierzy)
```

```
Out[8]: 1x10 Matrix{Float64}:
 0.683543  0.974939  0.53465  0.923948  ...  0.179785  0.268178  0.274544
```

```
In [10]: # do losowania z wybranego zbioru można użyć opcjonalnego argumentu rand
```

```
set = (1,2, 2.5, 0) # krotka, wektor lub innych format  
rand(set,10) # 10 liczb ze zbioru set
```

```
Out[10]: 10-element Vector{Real}:
```

```
2  
1  
0  
2.5  
1  
2  
2  
0  
1  
2
```

```
In [11]: # w szczególności
```

```
rand(1:10,5) # 5 losowych liczb od 1 do 10
```

```
Out[11]: 5-element Vector{Int64}:
```

```
3  
5  
6  
5  
10
```

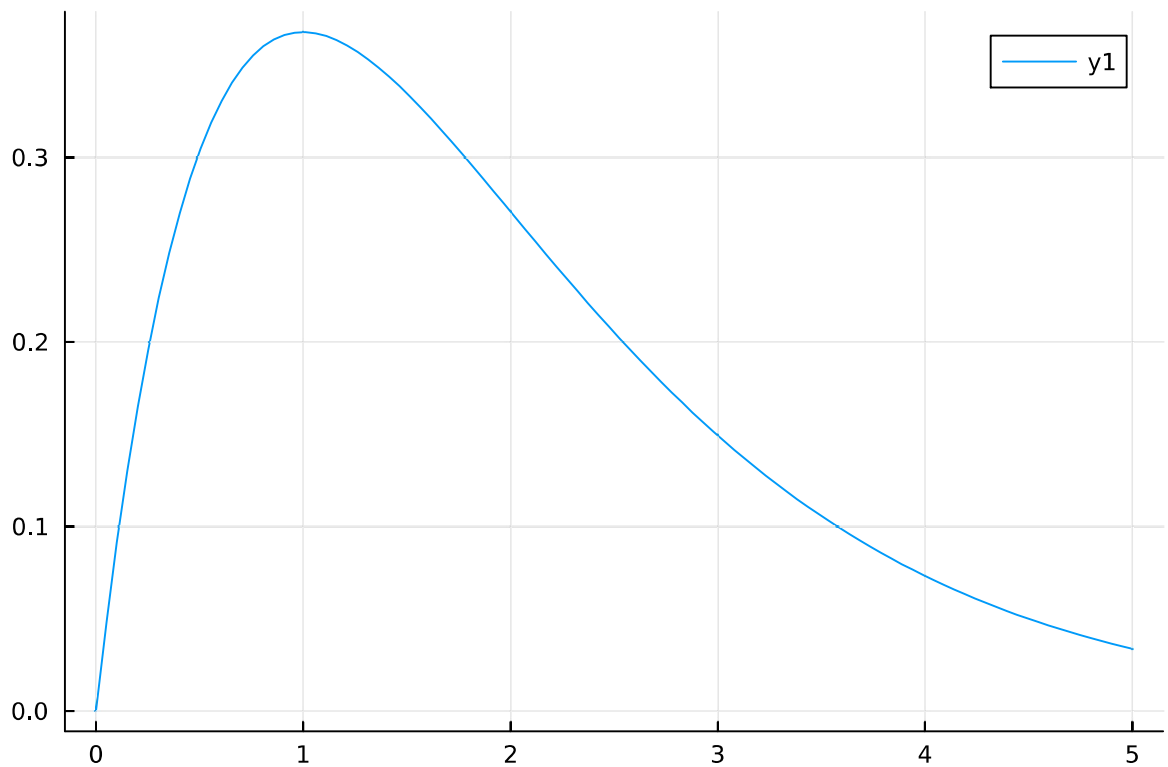
```
In [4]: # więcej rozkładów mamy w bibliotece Distributions
# lista rozkładów jest tutaj: https://juliastats.org/Distributions.jl/stable/
using Distributions
using Plots

# przykład

xs = LinRange(0,5,100)
d = Gamma(2,1)

p = pdf.(d,xs) # gęstość Gamma(2,1) od 0 do 5
plot(xs,p)
```

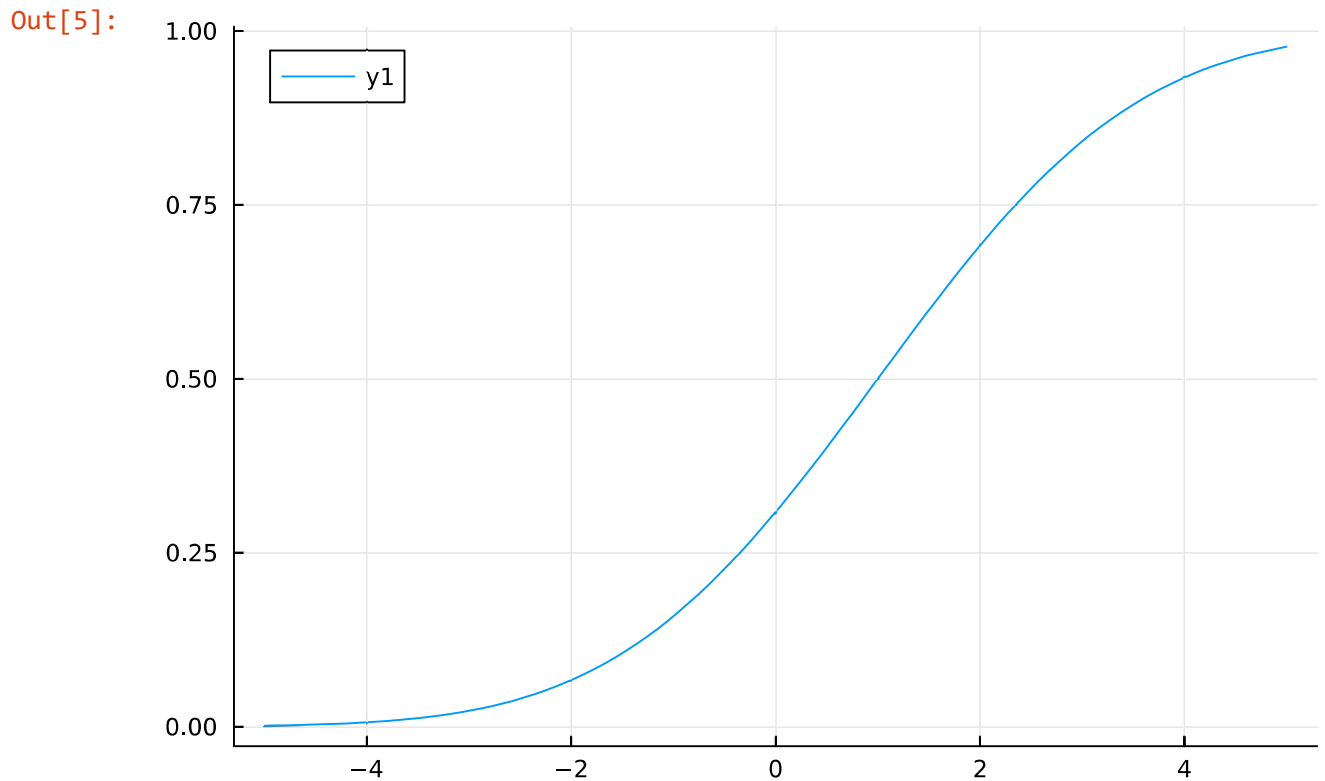
Out[4]:


```
In [5]: # dystrybuanta jest dostępna pod cdf

xs = LinRange(-5,5,100)

c = cdf.(Normal(1,2),xs) # cdf Normal(1,2) w punktach xs
plot(xs,c)
```



```
In [14]: # generowanie zmiennych losowych o zadanym rozkładzie jest dostępne ponownie p

distr = Exponential(1)
X = rand(distr,1000)
histogram(X,bins=30,normalize = true)
xs = LinRange(0,5,100)
plot!(xs,pdf.(distr,xs)) # exp(-xs) w tym przypadku
```

Out[14]:

```
In [15]: # znajdowanie parametrów metodą fit

X = 2 .* randn(1000) .+ 1 # rozkład N(1,2)

fit(Normal,X) # powinny wyjść parametry (1,2)

# im większa próba, tym wynik powinien być dokładniejszy
```

Out[15]: Normal{Float64}($\mu=0.8701484885780139$, $\sigma=1.8992453953113335$)

Statystyki opisowe

Jak nazwa wskazuje są to metody, które pomagają nam zwizualizować zachowanie zmiennych i procesów losowych. Następnie możemy zweryfikować, czy zachowanie to jest spodziewane, czy też nie.

Proszę pamiętać, że statystyki podobnie jak i próby są losowe i ich wynik nie jest dokładny. Powinny jednak zbiegać do dokładnego wyniku w kontrolowany sposób, zwykle wraz ze wzrostem próby losowej

```
In [16]: # najprostszą formą statystyk są momenty

# komenda |> aplikuje funkcję z prawej strony
# f(x) jest równoważne x |> f

X = randn(1000) .+ 1 # Normal(1,1)
mean(X) |> display # pierwszy moment, powinien być blisko 1
mean(X.^2) |> display # drugi moment, powinien być blisko 2
var(X) |> display # wariancja, powinna być blisko 1
std(X) |> display # odchylenie średniokwadratowe. tj. pierwiastek z wariancji

0.9979771725491173

1.9546957537775214

0.9596970138622528

0.979641267945697
```

```
In [17]: # zależność możemy badać za pomocą korelacji

X = randn(1000)
Y = randn(1000)

cor(X,X) |> display # korelacja bliska 1
cor(X,Y) |> display # korelacja bliska 0

1.0

0.0215629305449156
```

```
In [18]: # co do zbieżności, możemy to zilustrować

X = randn(1000) .+ 1

walkingMean = cumsum(X)./ (1:1000) # elementy to (x1+...+xk)/k

plot(walkingMean) # jak widać zbiega do 1
```

Out[18]:

```
In [19]: # znamy już histogram, który jest estymatorem gęstości  
  
         histogram(randn(1000),normalize=true)
```

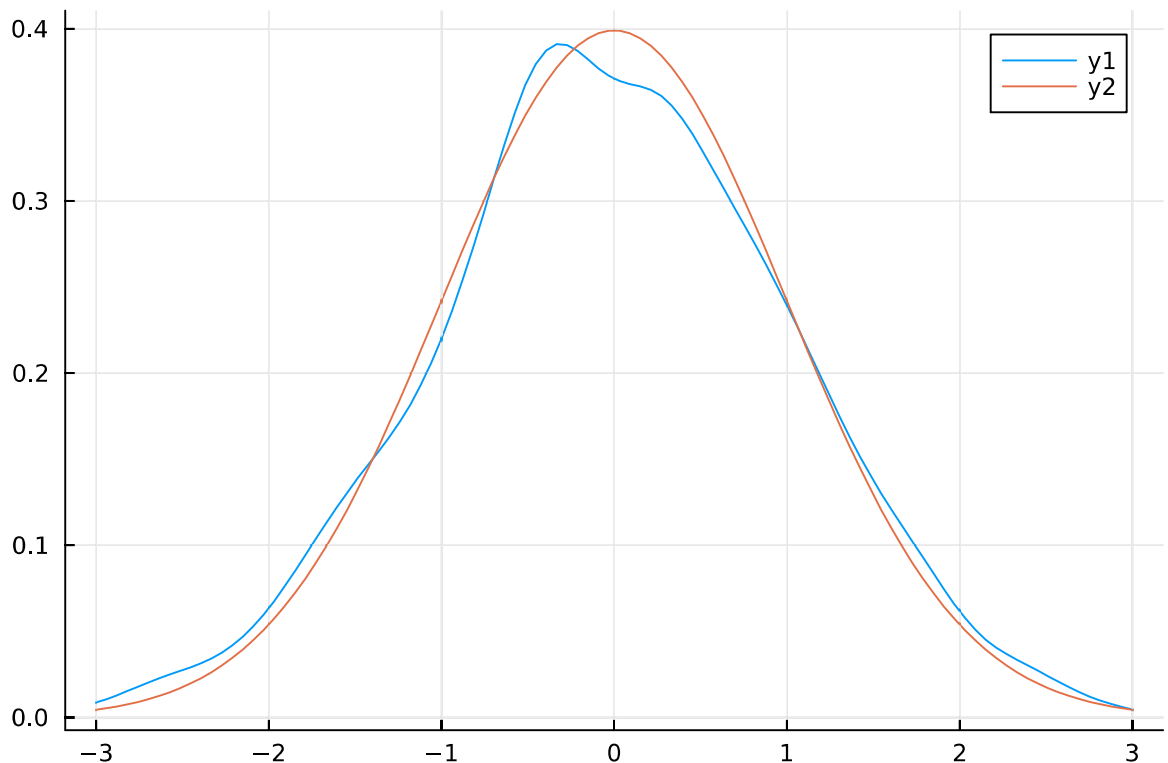
Out[19]:

W przypadku robienia histogramu należy uważać na ilość belek. Zbyt mała zniekształca kształt uzyskanego pdfu, ale zbyt duża sprawia, że pojawia się chaotyczne zachowanie. Optymalna ilość belek niestety zależy od rozkładu, więc nie ma dokładnych wytycznych, ale warto nie odchodzić zbyt daleko od pierwiastka długości próby.

Funkcja histogram w Julii stara się sama dobrać odpowiednią, ale należy mieć na uwadze, że czasami trzeba ją poprawić ręcznie atrybutem bins.

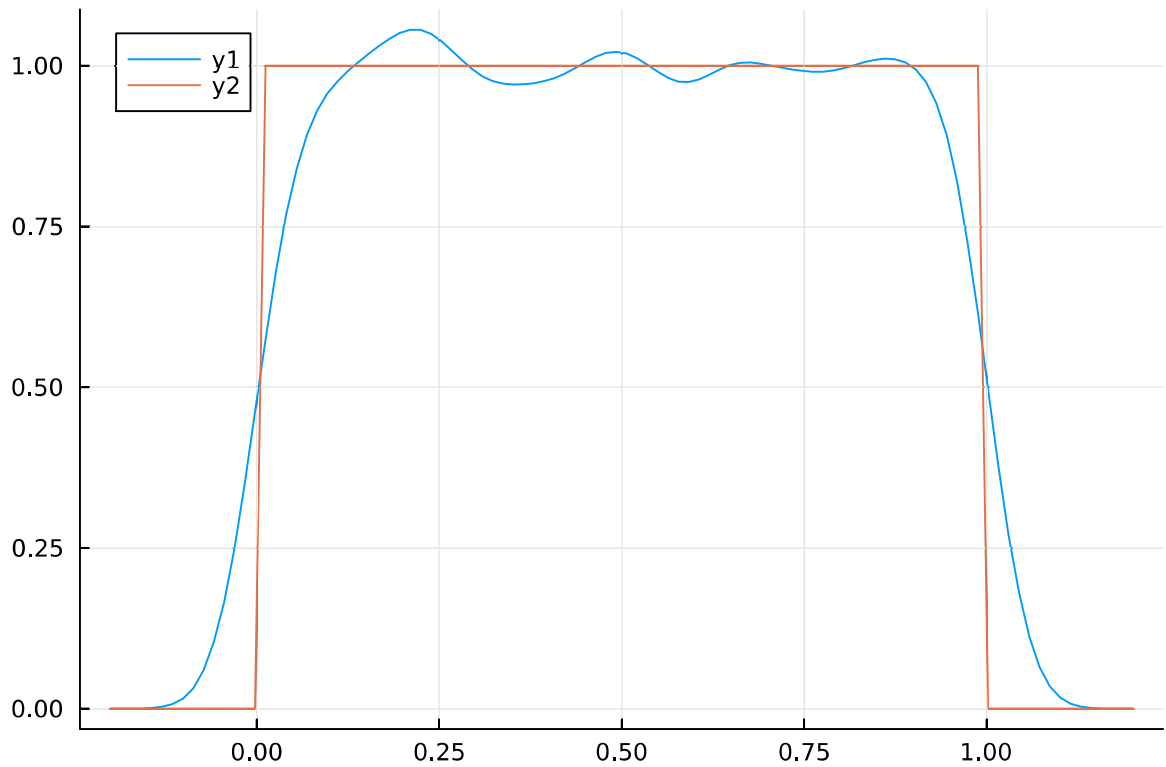
```
In [6]: # alternatywą do histogramu jest jądrowy estymator pdf  
        # działa on dobrze dla zmiennych o gładkich gęstościach  
        # i krótkich ogonach  
        # dla dobrego działania może wymagać długich prób losowych  
        # w Julii mamy KernelDensity  
  
        using KernelDensity  
  
        den = kde(randn(1000)) # rozkład Normalny jest gładki  
        xs = LinRange(-3,3,100)  
        plot(xs,pdf(den,xs)) # estymowane  
        plot!(xs,pdf.(Normal(0,1),xs)) # dokładne
```

Out[6]:


```
In [7]: # jak widzimy dla rozkładu  $U(0,1)$  ze skokami  
# estymator robi błędy w otoczeniu skoków  
# które zanikają wolno wraz ze wzrostem długości próby  
  
den = kde(rand(5000))  
xs = LinRange(-0.2,1.2,100)  
plot(xs,pdf(den,xs)) # estymowane  
plot!(xs,pdf.(Uniform(0,1),xs)) # dokładne
```

Out[7]:


```
In [8]: # z kolei cdf jest bardzo łatwy do estymowania
# wymaga relatywnie krótkich prób losowych
# można użyć prostej funkcji ecdf ze StatsBase

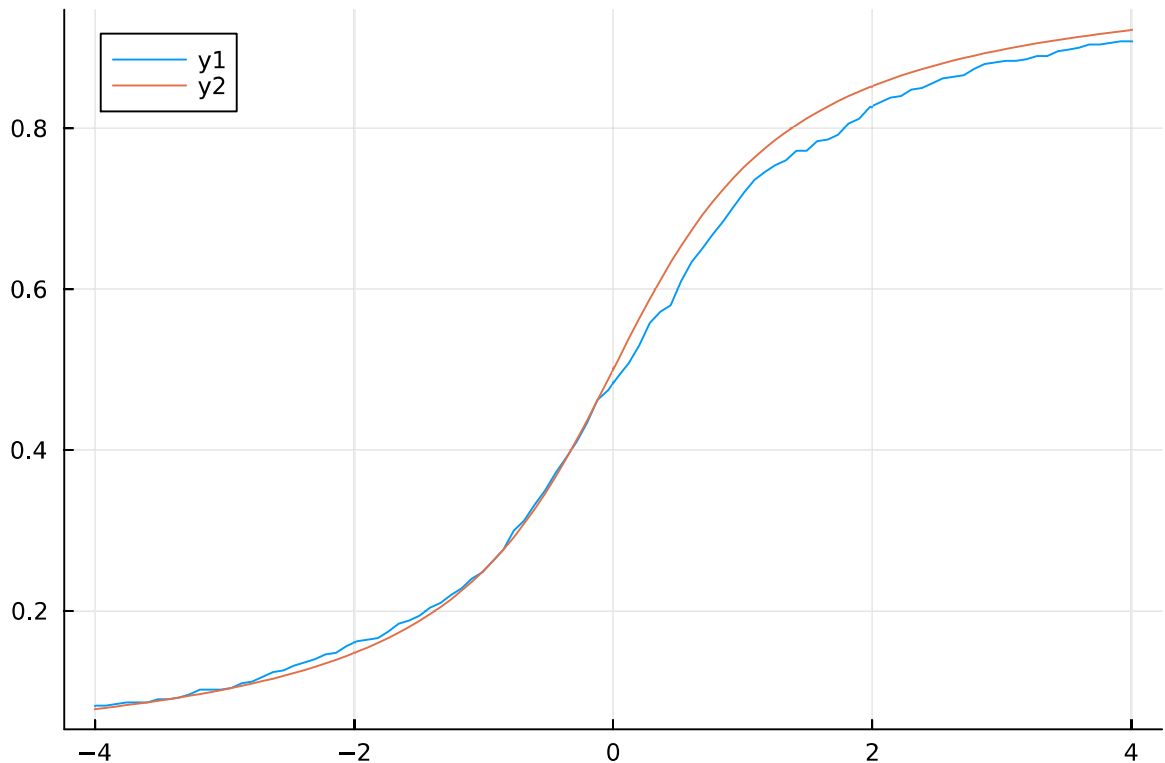
using StatsBase

X = rand(Cauchy(0,1),500)
e = ecdf(X)

xs = LinRange(-4,4,100)

plot(xs,e(xs)) # estymowane
plot!(xs,cdf.(Cauchy(0,1),xs)) # teoretyczne
```

Out[8]:

Testy statystyczne

Testami odpowiadamy na pytanie, czy badana próba zdradza odchylenia od zadanej własności, czy też klasy. Wynik testu również jest losowy, więc gdy sami symulujemy warto go powtórzyć kilkakrotnie, jak też porównywać wyniki kilku testów

Testy zwracają tzw. p-wartość, czyli oszacowane prawdopodobieństwo, że badany odchył cechy może być dziełem przypadku. Duża p-wartość oznacza więc "w normie" a mała potwierdza występowanie osobliwości. Za próg istotności odchyłeń zwykle przyjmuje się 0.05, ale w przypadku symulacji warto myśleć nawet o mniejszych wartościach jak 0.005.

```
In [10]: # najważniejszym testem, jakiego będziemy używać jest test Kołmogorova-Smirova
# sprawdza on, czy próba ma dystrybuantę jak zadana

# w JuliHypothesisTests zapewnia ogromny wybór testów

using HypothesisTests

X = randn(1000)
ExactOneSampleKSTest(X,Normal(0,1)) # ta p-val to dużo, nie ma odchylenia od roz
```

```
Out[10]: Exact one sample Kolmogorov-Smirnov test
-----
Population details:
  parameter of interest:  Supremum of CDF differences
  value under h_0:      0.0
  point estimate:       0.0322142

Test summary:
  outcome with 95% confidence: fail to reject h_0
  two-sided p-value:      0.2452

Details:
  number of observations: 1000
```

```
In [11]: X = rand(Exponential(1),1000)
ExactOneSampleKSTest(X,Normal(0,1)) # p-val jest bardzo małe, wykryto odchylenie
```

```
Out[11]: Exact one sample Kolmogorov-Smirnov test
-----
Population details:
  parameter of interest:  Supremum of CDF differences
  value under h_0:      0.0
  point estimate:       0.500128

Test summary:
  outcome with 95% confidence: reject h_0
  two-sided p-value:    <1e-99

Details:
  number of observations: 1000
```

```
In [12]: X = rand(Exponential(1),1000)
ExactOneSampleKSTest(X,Exponential(1)) # p-val = 0.24 to duzo, nie ma odchylen
```

Out[12]: Exact one sample Kolmogorov-Smirnov test

Population details:

parameter of interest:	Supremum of CDF differences
value under h_0 :	0.0
point estimate:	0.025365

Test summary:

outcome with 95% confidence:	fail to reject h_0
two-sided p-value:	0.5323

Details:

number of observations:	1000
-------------------------	------

```
In [13]: X = randn(1000) .+ 1
ExactOneSampleKSTest(X,Normal(0,1)) # p-val jest bardzo male, wykryto odchylen
```

Out[13]: Exact one sample Kolmogorov-Smirnov test

Population details:

parameter of interest:	Supremum of CDF differences
value under h_0 :	0.0
point estimate:	0.414049

Test summary:

outcome with 95% confidence:	reject h_0
two-sided p-value:	<1e-99

Details:

number of observations:	1000
-------------------------	------

```
In [14]: # alternatywą do testu K=S jest test Andersona-Darlinga, który działa podobnie
X = randn(1000)

OneSampleADTest(X,Exponential(1)) # wykrywa odchylenia
```

```
Out[14]: One sample Anderson-Darling test
-----
Population details:
  parameter of interest:  not implemented yet
  value under h_0:      NaN
  point estimate:       NaN

Test summary:
  outcome with 95% confidence: reject h_0
  one-sided p-value:     <1e-06

Details:
  number of observations:  1000
  sample mean:            -0.01928686896276674
  sample SD:              1.01455778768886962
  A2 statistic:          Inf
```

```
In [15]: X = 2 .* randn(10000)

OneSampleADTest(X,Normal(0,1))
```

```
Out[15]: One sample Anderson-Darling test
-----
Population details:
  parameter of interest:  not implemented yet
  value under h_0:      NaN
  point estimate:       NaN

Test summary:
  outcome with 95% confidence: reject h_0
  one-sided p-value:     <1e-07

Details:
  number of observations:  10000
  sample mean:            -0.010649303799488549
  sample SD:              2.0131471017018088
  A2 statistic:          2096.5744437991825
```

Za pomocą testów K-S oraz A-D możemy więc weryfikować, czy próba jest z rozkładu dokładnie takiego, jak zadany. Nie możemy za jego pomocą sprawdzić, czy próba jest z zadanej klasy rozkładów, np. czy jest z dowolnego rozkładu normalnego, a nie tylko jakiegoś konkretnego, np. $\text{Normal}(0,1)$. Czasami można próbę przekształcić, aby uniknąć tego problemu. W ogólności trzeba jednak używać innych testów.

Test Jarque-Bery sprawdza, czy momenty próby zgadzają się z momentami rozkładu normalnego.

In [16]:

```
X = 2 .* randn(1000) .+ 2  
  
JarqueBeraTest(X) # nie ma odchylenia
```

Out[16]: Jarque-Bera normality test

```
-----  
Population details:  
  parameter of interest:  skewness and kurtosis  
  value under h_0:       "0 and 3"  
  point estimate:        "0.019586997124374617 and 2.75592406672816"  
  
Test summary:  
  outcome with 95% confidence: fail to reject h_0  
  one-sided p-value:      0.2800  
  
Details:  
  number of observations: 1000  
  JB statistic:           2.54615
```

In [17]:

```
X = rand(Laplace(0,1),1000) # rozklad Laplace(0,1)  
JarqueBeraTest(X) # sq odchylenia
```

Out[17]: Jarque-Bera normality test

```
-----  
Population details:  
  parameter of interest:  skewness and kurtosis  
  value under h_0:       "0 and 3"  
  point estimate:        "-0.46040214232738574 and 5.794222565615581"  
  
Test summary:  
  outcome with 95% confidence: reject h_0  
  one-sided p-value:      <1e-78  
  
Details:  
  number of observations: 1000  
  JB statistic:           360.648
```

```
In [18]: X = randn(1000) .+ rand(1000)
```

```
JarqueBeraTest(X) # nie ma odchylenia, a powinny  
# większość testów da się oszukać
```

```
Out[18]: Jarque-Bera normality test
```

```
-----
```

```
Population details:
```

```
parameter of interest:  skewness and kurtosis  
value under h_0:       "0 and 3"  
point estimate:       "0.019102502222290357 and 2.730610048793413"
```

```
Test summary:
```

```
outcome with 95% confidence: fail to reject h_0  
one-sided p-value:       0.2139
```

```
Details:
```

```
number of observations:  1000  
JB statistic:           3.08461
```

```
In [19]: X = randn(1000) .+ 5 .* rand(1000)
```

```
JarqueBeraTest(X) # zwiększone zaburzenie już wychwytuje
```

```
Out[19]: Jarque-Bera normality test
```

```
-----
```

```
Population details:
```

```
parameter of interest:  skewness and kurtosis  
value under h_0:       "0 and 3"  
point estimate:       "0.0063278387786448 and 2.4596625818804676"
```

```
Test summary:
```

```
outcome with 95% confidence: reject h_0  
one-sided p-value:       0.0023
```

```
Details:
```

```
number of observations:  1000  
JB statistic:           12.1719
```

```
In [ ]:
```